

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

מחזור שינתיים

חלק ב'

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

תזריע תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

חטה שנתבשל או שנכבש מעל"ע בדבש או ביין וחומץ מותר הדבש והיין אפילו נתרככה ונתבקעה החטה שם, ובלבד שלא נתערב בהם מים, דאם נתערב מחמיצין טפיל. וחטה שנמצאת במי דבש או ביי"ש הנעשין מפירות או בשכר של תמרים ופירות וידוע שלא נתערב בהם שום מים אחר עשייתן נסתפקו האחרונים אם אוסר או לא, ויש להחמיר שלא לשתותן, אבל לשהותן עד אחר פסח או למכור לעכו"ם יש להקל. **אכן אם ידוע שהחטה לא היה מע"ל במים אין להחמיר אפילו לשתיה דצונן אינו נותן טעם, וכן אם החטה לא נתבקעה רק נתרככה לבד יש להקל אפי' אם אינו ידוע לו כמה שהתה, אם לא שידוע לו ששהתה החטה מעל"ע במים, והפמ"ג מסתפק להחמיר לענין שתיה אף בנתרככה, מ"מ הסומך להקל לא הפסיד.**

חטה שנמצאת בשומן שהתיכו מה דינה?

שומן הוא מי פירות, לפיכך חטה שנפל לתוך שומן אפילו רותח אינו אוסר, ואפילו נתבקע החטה, ובלבד שלא נתערב מים בתוך השומן אחר שהתיכו אותו, ואף שבלא"ה יש בכל שומן תערובת מים אין לחוש לזה לפי שנשרף בבישולו, ולכן אפילו ידוע שעירב להדיא תוך השומן מים מעט קודם שהתיכו אותו אין לחוש.

האם מחזיקין חמץ ממקום למקום?

וכ"ז בידוע שנפלה אחר שהתיכו השומן, אבל אם נמצא חטה בתוך שומן ואינו ידוע אם נפלה מקודם או אח"כ, אם הריקו השומן מקדירה שבישל בה לכלי אחר ושם נמצא החטה אף שהיה השומן עדיין רותח מותר, וכן אפילו אם נמצאת החטה באותו כלי שהתיכו בה רק שהיה לאחר שהסיריה מן הכירה והעמידוה במקום אחר ושם נמצאת החטה בה אפילו בעוד השומן רותח מותר, ומ"מ אם השומן היה מכוסה משעה שהעבירה למקום זה א"כ א"א לתלות שנפלה עכשיו ובע"כ מקודם נפלה.

האם מחזיקין חמץ מזמן לזמן?

אם נמצאת החטה הבקועה בכלי ראשונה שהתיכו בה השומן בפסח והיא במקומה עומדת אסור השומן, ואם אינה בקועה יש לצרד להקל. ובהתיכו קודם פסח לפעמים מותר אפי' נמצאת החטה בכלי ראשונה, וכגון שנקרש השומן לפני הפסח דבטלה בששים, וכשמגיע הפסח דהיא במשהו כבר נקרשה ואינה אוסרת דליכא כבוש. ואם אומר בבירור שידוע שלא התיך תיכף אחר ההדחה רק שכבר נתייבש המים מקודם, אפילו נמצאת החטה קודם שנתבשל השומן בישול יפה ג"כ מותר.

נמצא חטים בעגולים ממצה טחונה מה דינם?

אם עשו בשומן עגולים ממצה טחונה ונמצא חטה בהם **אם לא עירב בהם מים רק שומן וביצים מותר, אבל אם יש בהעגולים מים ג"כ אפילו מעט אסור, וה"ה המצה ששורין אותה במים לאחר אפייתה וסוחטין אותה ואח"כ לשיין אותה בשומן, אם נפלה חטה לתוכה יש להחמיר ולאוסרה.**

מי פירות ויין שנתערבו עם מים מתי בטלים המים?

מי פירות שנתערב בו מים לא מהני ביטול, וכל שיש במי פירות אפילו משהו מים כבר נשתנה טבעו ויכול להחמיץ עיסה, וממהר עוד להחמיץ יותר, וצריך להחמיר לכתחלה שלא ללוש בהם, חוץ ביין שנתערב בו מים עד שלא נגמרה עשייתה דהיינו בעודנה תירוש ואח"כ תוסס היין ונתהפך המים ג"כ לייין, והוא בתוך ג' ימים לדריכתו ונקרא יין מגיתו, אבל אסור ללוש ביין זה בשעה שהוא תוסס עדיין כיון שהמים שבו עדיין לא נשתנה להיות יין, אבל אחר ג' ימים אף שעד מ' יום נקרא תירוש לענין נסכים, מ"מ לענינו מקרי יין גמור ושוב לא יתבטל בו. ובשמרי יין היו חמץ גמור בכל אופן. ולפ"ז **אם נתערב המים ביין אחר התסיסה אין עוד לאותו יין דין מי פירות ואפילו קודם לישא לא נתבטל, וי"א דאפילו ביין גמור נמי מיעוט המים מתבטלים במי פירות קודם שבאו להעיסה, וכשבא אח"כ היין לעיסה הרי היא כמי פירות לבד, ואפשר לסמוך ע"ז עכ"פ לענין להתיר ללוש לכתחלה ולשומן מחימוץ כשאר עיסה שנילושה במים.**

יין ודבש צימוקים האם הוי מי פירות?

יין צמוקים או דבש צמוקים אף שנעשים ע"י מים הוי כמי פירות גרידא, ודוקא אחר שכבר נגמר תסיסתם וגם שלא נשפך בו עוד מים אח"כ, ודוקא כשהצמוקים הם הרבה, שאם הם אחד משהו במים נחשב כמי פירות עם מים ומחמיץ, ויש מחמירין בצמוקין בכל גווני דלא נחשב מי פירות וה"ה בדבש צמוקין, וכל בעל נפש יחמיר שלא לאכול מצה שנילושה בהן רק למכור או לשהות עד אחר פסח.

מי פירות לבד מה דינם?

אין נוהגין ללוש במי פירות, ואפילו לקטוף המצות אין נוהגין למשה את פני המצות במי פירות אף שהוא דבר מועט, רק לאחר אפייתן בעודן חמין, ויש לזוהר מליקחן ללילות ראשונות לכזית של חובה דהוי כעין מצה עשירה, ובפרט כשמחזירין אח"כ שוב לתנור, ונוהגין בלילות ראשונות שלא ליקחן אפילו שלא לכזית חובה לזכרון משום מצה עשירה. ואפילו כבר לשה ואפאה מיד אין לאוכלה בפסח אלא ישנהו עד לאחר הפסח, אם לא בשעת הדחק לצרכי חולה או זקן הצריך לזה, מיהו יאפס מיד, ודוקא במי פירות לחודייהו, אבל במי פירות עם מים אין ללוש לכתחלה אפילו בשעת הדחק, ובעו"ש כ' דאפילו בקטוף שהוא דבר מועט נמי דינו כמי פירות עם מים, ובמאמר מצרד להקל בזה.

מה שיעור העיסה שיכולין ללוש במי פירות?

הלש עיסה במי פירות, היינו במי ביצים ושאר מי פירות שאינם מו' משקין שסימנם י"ד שח"ט ד"ם, טוב לעשותה פחות משיעור עשרון כדי שלא תתחייב בחלה, ודוקא שיין ודבש ושי"ד מו' משקים אין לו דאלי"כ יערב עמה ויכשר לקבל טומאה, ובדיעבד אם לש כשיעור יראה ליתן החלה לכהן קטן שלא יצא טומאה מגופו.

נמצא חטה במשקה מה דינו?

מצות שנמצאים בהם חטים שבורים האם מותר לשרותן ביין?

הגנה בעצמך...

לימוד שבת ערך אר"ח עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות. המוד לזיכיון מ"ל ירוש. © מנהלת המוסד

זכות הלימוד

דפי שיעורים ושכלאות

משנה ברורה

מן סימן תסב סעיף ג

עד סימן תסב סעיף ז

כ"א אדר

מחזור שנתיים

חלק ב'

1800 466-7593

www.HilchusADyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המפעל

דין מי פירות אין מחמיצין ש"ע סי' תס"ב

עיסה שנלושה עם							האופן הדין
יין שנתערב במים			נתייבש המי פירות ונתן מים	מי פירות עם מים	מי פירות	מים	
לאחר לישה	לאחר התסיסה	קודם התסיסה					
אסור (מ"ב סק"י)	מותר (ביה"ל ד"ה הואיל)	מותר (מחבר ס"ד)	בשעה"ד יש להקל (ביה"ל ד"ה אין ללוש)	אסור (מחבר ס"ב)	למחבר מותר לרמ"א אסור (מחבר ס"א רמ"א ס"ד)	מותר	ללוש לכתחלה
מיד (מ"ב סק"י)	שיעור מיל (ביה"ל ד"ה הואיל)	שיעור מיל (מחבר ס"ד)	י"א שיעור מיל וי"א מיד (ביה"ל ד"ה אין ללוש)	מיד (מחבר ס"ב)	למחבר אינו מחמיץ, לרמ"א מיד מחמיץ (מחבר ס"א רמ"א ס"ד)	שיעור מיל (סי' תנ"ט מחבר ס"ב)	שיעור החימוץ
בשוגג יש להקל בשעה"ד עד שיעור מיל (מ"ב סק"ח)	אסור (ביה"ל ד"ה הואיל)	אסור (מחבר ס"ד)	עד שיעור מיל מותר, לאחר שיעור מיל חמוץ (ביה"ל ד"ה אין ללוש)	בשוגג יש להקל בשעה"ד עד שיעור מיל (מ"ב סק"ח)	למחבר אינו מחמיץ, לרמ"א אפי' אפאה מיד אסור (מחבר ס"א רמ"א ס"ד מ"ב סק"ח)	אסור (סי' תנ"ט מחבר ס"ב)	עבר השיעור
אסור (מחבר ס"א)	אסור (מחבר ס"א)	אסור (מחבר ס"א)	אסור (מחבר ס"א)	אסור (מחבר ס"א)	אסור (מחבר ס"א)	מותר	כשר למצות מצוה

האם צריך לברור המלח קודם הפסח?

יש לברר המלח של ים מחטים שלא יהיו בתוכו, אבל במלח שחופרין מן הקרקע אינן בכלל מים אלא הם כמי פירות דאינן מחמיצין, ומ"מ ראוי גם בזה לבדוק אותם. ואם לא בירר ונמצא חטין במלח, אם יבשים מותר המלח אפילו בפסח, ואם מצאן שנתרככו אם הוא בע"פ אחר חצות צריך ליטול כדי נטילה וזורקן והשאר מותר, ואפילו בדיעבד אם נשתמש בהם אין לאסור דבטל טעם החטה בששים. וי"א דאם הוא קודם הפסח בטל בששים, ולא יצטרך לזרוק אף בכדי נטילה, והגר"ז כ' גם בקודם פסח דצריך לזרוק כדי נטילה, והכי מסתברא טפיוצ"ע.

אם מצא חטה במלח בפסח מה יעשה?

אבל אם מצאן בפסח לכתחלה אין להשתמש בכל המלח שבכלי, ויזרוק כדי נטילה סביבן והשאר משהן עד לאחר פסח, ובדיעבד אם נשתמש בהם אין לאסור המאכל, אא"כ ששמו מאותו כדי נטילה תוך המאכל דאו אסור כל המאכל. גם התבלין יש לברר ולהשליך גרעיני תבואה שימצא בהם קודם שישימם בתבשיל וקודם שידוך אותם, אבל התבלין אין בהם חשש אפילו נמצאו הרבה בהם.

האם מותר לעשות תבשיל ממלח וקמח בלי מים?

תבשיל העשוי משמן ומלח עם קמח מותר, וטוב לכתחלה ליתן המלח לבסוף אחר שנתבשל המאכל, והוא שלא יהא בו מים, אבל אי איכא בו מים אפילו כל שהוא מחמיץ, ואי אית ביה מים אסור בין יש שם מלח או לא, ואצ"ל אם לא היה בתבשיל שמן כלל רק מים ומלח עם הקמח דודאי מחמיץ. ודוקא כשהמלח הוא מועט ונשתנה צורתו מצורת המים, אבל מים גמורים חיישינן בכל שהוא, ואפשר נמי אי איכא מי מלח מרובה חיישינן. ולדידן שנוהגין להחמיר במי פירות גם זה אסור אם לא לצורך חולה וזקן.

האם מותר לחרוך שני שבלים בפסח?

מותר לחרוך שני שבלים יחד, וה"ה דמותר להעמיד כד של דגן לחים בתוך התנור חם שיהי עשוי קליות, וגם לדידן מותר לחרוך דמילתא דלא שכיחא הוא שיצאו מים מזה לזה, והט"ז כ' דאפשר דהא דמחמירין במי פירות היינו שלא לעשות מעשה בידים לערב מי פירות עם הקמח, אבל מי פירות שנתערב ממילא מותר. ולהתיר בוה"ז למלאות קדרה בשבלים וליתנם לתוך תנור חם ולעשות קליות, לטעם הט"ז שרי, אבל לטעם ראשון אסור בזמנינו.

קלוי ומצה אפויה האם מותר לבשלים בפסח?

כרמל שמהבהבין אותו באור ושחתינן אותו אין מבשלים הקמח שלו במים, ואם עברו ונתנו תוך המאכל אסור המאכל בהנאה.

ואסור להשהותו, ואפילו אם הקמח עצמו נקלה בתנור לא יבשלו במים, ויש מתירין לבשל קמח הקלוי, ויש לסמוך על דברייהם בדיעבד שאם עבר ועשה ממנו תבשיל יש להתירו בהנאה או להשהותו עד לאחר הפסח, ומצה אפויה שנמצא קמח בתוכה אסור ליתנה ברוטב ואם נתנה אוסרת התבשיל אף בהנאה. אם נמצא שבולת ריקנית בתבשיל נימות אין חוששין שמא היה דגן מחומץ בשבולת ונפל לתוך התבשיל.

חרדל ומיני טיבול האם מותר ליתן לתוכם קמח?

חרדל או שאר מיני טיבול שיש בהם מים אין נותנין בהם קמח, ואם נתן לתוך החרדל יאכל מיד ולא ישאנו שמא יחמיץ, ואי אין בהם מים כלל הוי מי פירות ואינם מחמיצין אפילו הם דברים המוצין בעצמן, ואנן דמחמירין במי פירות לבר ג"כ אפילו אין בהם מים כלל רק מיני טיבולים שנעשים מחומץ יין עם קמח ג"כ אסור. והמנהג שלא לאכול חרדל כלל בפסח אפילו נתערב ביין קודם פסח, ומ"מ בדיעבד אם נפל חרדל לתבשיל אינו אוסר, וכן מותר להשהות חרדל עד אחר הפסח כיון שהוא בלי קמח, והפמ"ג כ' דה"ה אם הוא קמח בלי מים ג"כ מותר, אכן בתנאי דהקמח לא יהיה מחטים לתותים. ויין שניתן בו חרדל בעודו תוסס מותר לשהותו אבל לא לשתותו.

האם מותר לשרות מורסן לתרנגולים בפסח?

אין שורין מורסן או סובין לתרנגולים בשום פנים ולא חולטין, ולא מהני שיהא עומד שם לראות שלא ישהו המורסן במים שיעור מיל, דשיעור זה אינו אלא בדיעבד אבל לכתחלה אסור להשהות אפילו רגע אחד. וי"א דכל זמן שהוא מהפך בידו המורסן אינו מחמיץ, ואפשר דכ"ע מודים דמותר אפילו לכתחלה, ומ"מ צ"ע דמהמחר משמע דגם בזה נהגו להחמיר. והקליפה של הקש שהגרגר מונח בו אינו מחמיץ.

כשנותן תבואה לתרנגולים בפסח במה צריך לזהר?

כשנותנים להם שעורים או חטים לאכול יזהר שלא להשליכם מתחלת שש ומעלה במקום לח שיבוא לידי חימוץ, ואפילו הניחן במקום יבש טוב לזהר שלא ליתן לפניהם מים לשתות בעוד שהשעורים מונחין לפניהם, אלא יכבד מתחלה אותו מקום היטב, וי"א דאף קודם פסח יש לזהר בזה, וכל ל' יום מקרי סמוך לפסח, ודוקא בשהניח לפניהם בחורי חצר, אא"כ עומד עליהם בשעת אכילתם עד שיגמרו לאכול ומה שנשתייר לא יניחנו מוטל לפניהם.

האם מותר לשוף במורסן בפסח?

אין האשה שפה מורסן על בשרה אפילו יבש, ואם עברה ושפה אין לשטוף בצונן אחר זה עד זמן מה שידוע שכבר עבר הכל, או ישטוף עצמו במי פירות תחלה.

מלח שלנו של כל השנה האם מותר להשהותו בפסח והאם צריך הכשר לפסח?

הגנ"ב
בעצמך...

ל'ימוד שחן עירק ארז
עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
אסור לזייף או לשכח
© מהדורת חסד

Sponsored By:
DollarPhone

זכות הלימוד

זהירות שלא להחמיץ בשר העופות

אם שפשו מורסן יבש באווז לח ממים, האווז אסור אפילו לא ידיחו אח"כ במים רק במי פירות, ואפילו אם ירצה לשפשף אח"כ ולהדיחו לא מהני, ואפילו אם ירצה להפשיט העור כולו ממנה אסור, ואם היה המורסן והאווז יבש דאסור מפני שאח"כ מדיחו במים, מהני אם יפשיט העור קודם הדחה. ובע"פ ממש שעות ולמעלה עד הפסח דשיעורו אז בששים יש להתיר האווז בשפשוף והדחה היטב במים, ובתנאי שיאכלנו קודם הפסח, ויש מקילין אף לאכלו תוך הפסח במקום הפסד מרובה, ובדינא דשו"ע אף בהפסד מרובה אסור.

האם מותר להבהב העופות בקשין?

יש לזהר שלא להבהב העופות בקשין, וכל זה אינו אלא זהירות בעלמא לכתחלה אבל מעיקר הדין אין לאסור אפילו ידעינן שהיו חטים מחומצים. אם נמצא שבולת ריקנית בתבשיל נמוח אין חוששין שמא היה דגן מחומץ בשבולת ונפל לתוך התבשיל ונימוח שם.

האם מותר ליתן חטה לעוסה על מכתו בפסח?

לא ילעוס אדם חטים ויתן על גבי מכתו שיחמיצו כשישהו ע"ג מכה בשיעור מיל ויעבור עליהן בב"י, אבל בלא נתינה ע"ג מכה אפילו לועס בפיו כל היום אינו מחמיץ, ולהשהות בלי עסק צריך לזהר. ודוקא ע"י לעיסה שמתמלא ברוק הרבה, אבל ע"י נשיכה בעלמא שנושך גרגיר בשנינו אינו בא מידי זה לידי חימוץ לעולם. ואפילו לעסן והניחן ע"ג מכתו קודם פסח צריך להסירן כשתגיע שעה ששית בע"פ, אא"כ כבר נסרחה עד שנפסלה מאכילת כלב.

חטים של גוי האם מותר ליתן ע"ג המכה?

וכל זה בחטים של ישראל, אבל חטים של גוי שלעסן הגוי והשאילין לישראל להניחן ע"ג מכתו בפסח ה"ז מותר אם אין האחריות של הרטייה על ישראל, ואם אין לגוי חטים יכול הישראל להקנות לו חטים משלו וילעסן הגוי ושוב יקבל הישראל ממנו את הרטייה רק בתורת שאלה. ואין בו איסור הנאה דהוי שלא כדרך הנאתו ואין בו איסור רק מד"ס ובמקום חולי ואפילו אין בו סכנה לא גזרו, וה"ה דמותר להתרפא בחמץ שעבר עליו הפסח אפילו לחולי שאין בו סכנה, ומ"מ אם יוכל להתרפא כשירכך רטייה זו של חטין ע"י מי פירות אין נכון לעשותו ע"י רוק.

אם המכה יש בה סכנה מה דינה?

וכ"ז אם מכתו אין בה סכנה, אבל כשיש בה סכנה מותר אף במקום שיש לאו דב"י, אם רק אפשר שרפואה זו תועיל לו ואין בקל לעשות בדרך היתר, ואפילו אכילה ושתייה גמורה של חמץ נמי מותר לרפואתו, ובאין בו סכנה אסור באכילת חמץ אפילו משהו.

נותר אכילת הבהמה מה דינו?

הנותן שעורים לבהמתו ומצא בהם ריר צריך לבערם, ואף שלא שהתה הבהמה באכילתה כשיעור מיל, אבל מסתם אין לחוש אם ביטל בהדיא קודם שנתן לבהמתו ואמר כל השעורים שישארו מבהמתי אני מבטל, ויש מחמירין לבער כל הנותר מן הבהמה אף על פי שאין רואה עליו ריר. וכל זה בסוס וכה"ג, אבל בשור ופרה בודאי יש להחמיר אפילו מן הסתם דידוע שמוציאין ריר באכילתם, ונכון להחמיר בכל הבהמות לבער הנותר אף שאין רואה עליו רוק, וע"כ טוב לכתחלה שיתן לבהמתו מעט מעט כדי שלא ישתיר כלום.

זיעה האם מחמצת או לא?

שק מלא קמח שנתלחלח מזיעת החומה, או כותל של עץ שמוזע מותר, ואין חילוק בין אם הזיעה באה מפני מיעוט אויר כמו שמצוי במרתפים וכו', בין אם באה מכח מים שיש בה, כגון בחומה של לבנים חדשים שלא נתייבשו עדיין וכו', ומ"מ לא עדיף ממי פירות, ולפי מה דפסקינן דמי פירות עם מים ממהרים להחמיץ אין ללוש בהם לכתחלה, ואם הוא מלוחלח עדיין ירקדנו ויקיים המלוחלח עד אח"פ, והנותר ילוש ויאפה לפסח. וכל זה בזיעה הבאה מכתלים, אבל אם הזיעה באה מחוס והבל דמים חמין הנמצא בה לכ"ע הוי תולדות המים ומחמיץ, וזיעה הבאה ע"י חום האש אינו בכלל זה. שק מלא קמח שהיה מוטמן בחול ומצא הקמח מלוחלח הוי חמץ.

לדינא האיך נהגינן בזה?

יש אוסרים בכ"ז, לפי שהחומה מזיע מכת המים שיש בה, ואף זיעת כתל של עץ ג"כ דינו כמים, אולם הלחלוהית מים שקיבל בעודו במחזר כמי העץ בעצמו חשיב. חוץ בזיעה של אבנים או מתכות או זכוכית די"א דגם לסברא זו איננה מחמיץ, ולדינא עיקר כדעה הראשונה דמותר בכ"ז, ומ"מ יש לחוש לכתחלה לדעת האוסרין, ואעפ"כ להשהותו לאחר הפסח שרי, ואם רוצה להשתמש בקמח זו לפסח יש להתירו ע"י ריקוד, ואפילו נתייבש והקמח המלוכלך יזרקנו והשאר ישתמש בו, ומהיות טוב אם יכול לאפות קודם פסח וגם בשימור רב, בודאי מן הנכון לעשות כן.

מצא בכיס שעשוי מפלעסטי"ק שהקמח מונח בו שמזיע מתחתיו מה דינו?

הגוי בעצמך...

ל"בחד שנתון ערך ארון עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות
אסור להעתיק מל ידוע
© מנהלת הסגל

זכות הלימוד

דפי ציונים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן תסה סעיף ג
עד סימן תסו סעיף ד

כ"ג אדר

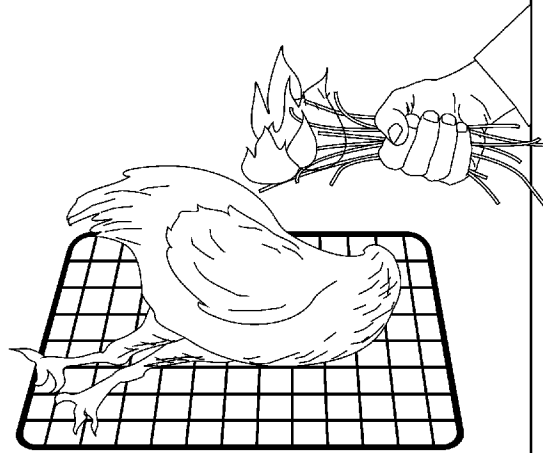
מחזור שינתיים

חלק ב'

1 800 466-7593

www.Hilchusadyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורת המפעל

סימן תס"ה - שו"ע סעיף ג'
ויש לזהר שלא להבהב העופות בקשין,
שמא יהיו שם חטים או דגן מחומץ ויתן
טעם בעופות בשעת ההבהוב.

מ"ב ס"ק י"ב

שלא להבהב כו' היטים או דגן מחומץ. פי' שנפלו
עליו מים לאחר שנתלש ונתחמץ והסכימו
האחרונים דכל זה אינו אלא זהירות בעלמא
לכתחלה אבל מעיקר הדין אפילו היו שם חטים
לא מחזקינן שהיו מחומצים ואפילו ידעינן שהיו
מחומצים נמי אין לאסור כיון שאין נוגע העוף
בהדגן שמחזיק את העוף מלמעלה והלהב עולה
מלמטה.

דפי ציונים וטבלאות

משנה ברורה

מן סימן תסו סעיף ד
עד סימן תסו סעיף ו

כ"ד אדר

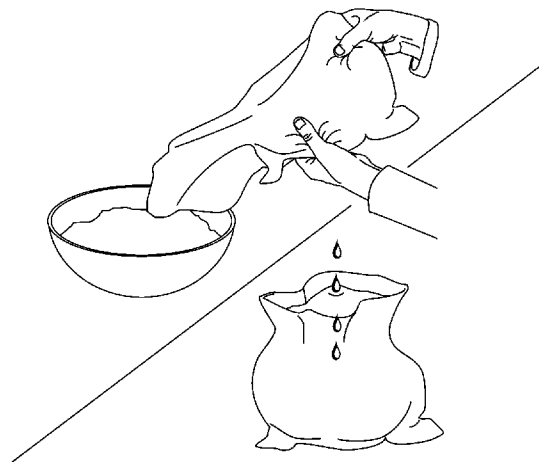
מחזור שינתיים

חלק ב'

1 800 466-7593

www.Hilchusadyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהדורת המפעל

סימן תס"ו - שו"ע סעיף ד'
נפלו מים על קמח, או נתלחלח השק, יאחזו בידו
כל המקום המלוחלח בשק עד שיריק כל הקמח
שבשק;

מ"ב ס"ק י"א

המקום המלוחלח. עם הקמח שבמקום זה וצריך
לאחזו מן הקמח עם השק סביב הלחלוח כפי אומד
הדעת עד היכן שהגיע הלחלוח ומעט יותר;

מ"ב ס"ק י"ב

ויש מי שכתב דכ"ז אם הלחלוח היה לצד מטה של
השק דבוה מהני תקנה זו שיאחזו ממקום המלוחלח
עד קצה השק אבל בנפלו המים על השק מלמעלה
מאי מהני במה שיאחזו מלמעלה במקום המלוחלח
אולי הגיעו המים בעומק השק כדרך מים שנכנסים
בעומק למטה ואפשר נתיבשו שם ג"כ

במי פירות לבד, ואפשר דבזה יש להחמיר יותר משום דשמא נתלחלח ממים גמורים, ואלם לענין לאפות קודם פסח דהרבה אחרונים מתירין ע"י ריקוד אפילו בודאי נתלחלח ממים יש להתיר גם בזה, ומ"מ אם אפשר לו בקל למצוא קמח אחר לפסח אין כדאי לכתחלה לסמוך על ס"ס לאכלו בפסח, אלא יצניענו לאחר הפסח, וה"ה אם נתלחלח באיזה דבר שיש מחלוקת אם הוא בכלל מי פירות או מים ג"כ מותר ע"י ריקוד.

נשכו עכברים בהשק של קמח מה יעשה?

עכברים שנשכו השקים אם ניכר שאכלו מן הקמח ונתיבש הלחלוחית, י"א שאם הוא תוך הפסח כולו אסור ולא מהני אחיות אותו מקום, ואם הוא לפני הפסח ירקדו הקמח וישהנו עד אחר הפסח או ימכרו, וי"א דגם בזה מהני לאחוז סביב מקום הנשוך עם הקמח שאצלו היטב, והשאר ירקדו ויאכל בפסח, ומהני עצה זו אפי"ו אם הוא תוך הפסח, ומ"מ ראוי להחמיר כדעה קמיינתא שלא במקום הדחק או הפסד, ובפרט כשנמצא זה בחבית בודאי יש להחמיר שלא במקום הדחק. וכ"ז כשהשק מונח במקומו בלא נענוע ולא נתערב הקמח, אבל אם טלטל השק ממקום למקום או שנשכו בכמה מקומות בשק וא"א לתפוס ולנהל לא מהני עצה זו אף להמקילין, אבל מהני הרקידה במקום הפסד לאפות קודם פסח.

איזה לחלוחית מיקרי מים ואיזה מיקרי מי פירות?

הטל, ומי רגלים דאדם בין שהוא גדול בין שהוא קטן, ומי הפה והחוטם והעין והאוזן, בין של אדם בין של שאר בע"ח, מחמיצין אם שהה בלא עסק שיעור חימוץ, אבל דם וחלב בקמ"ץ ובציר"י וכן שומן אפי"ו רותח וצלול וכ"ש נקרש, וזיעת אדם, אינו מחמיץ, וה"ה מי המרה, ומותר לעשות ממנו עיסה לרפואה. ומ"ר דבהמה ושאר בע"ח יש דעות בין הפוסקים אם מחמיץ, ומ"מ אם נראו החטים מבוקעים לכ"רע חיישינן לחימוץ.

צואה האם מחמיץ?

צואה בין דאדם בין דשאר בע"ח אינו מחמיץ, ולפיכך אם נתלחלח שק של קמח בצואה מרקד הקמח והבצק הנמצא שם יזרקנו לחוץ והשאר מותר. וצואת חתולים יבשה אינו מחמיץ ולא מחוקינן איסורא לומר שהשתינו ג"כ. ודוקא בצואה, אבל במים היוצא מפי הטבעת, וכן בצואה שהיא רכה מאוד, י"א דדינו כמי רגלים, ונראה דאין צואה מחמיצה אפילו היתה רכה כמים ממש, ועכ"פ בהצטרף עוד איזה ספק בודאי יש להקל. חטים הנמצאים בגללי בהמה אפילו הם מרוככים לא נתחמצו, ולפי"ו אם שרו עופות עם שאר בשר ונמצא בהם חטה שנתרככה אין לאסור בצונן אם לא שהה שיעור מיל.

כל אלו אם יש בהם גם מים האם ממחר להחמיץ?

וכ"ז שאינם מחמיצים אלו הנזכרים הוא כשהוא לבדו, אבל מ"מ יש חילוק ביניהן דחלב וכן חלב ושומן ודם דינו כמי פירות לכ"רע ועם מים ממחר להחמיץ, אבל זיעת אדם וכן צואה של כל בע"ח י"א דאינו מחמיץ כלל, אולם יש לרקד הקמח כשנמצא על השק צואת תרנגולים ונתלחלה הקמח שבשק משום מאיסותא, ויש שמחמירין גם בזה, וז"ע, אולם במי רגלי בהמה וכן של חיה ושרצים) אף להאמרים דאינו מחמיץ בודאי יש לחשבו עכ"פ כמי פירות.

נפל מים על הקמח מה יעשה?

נפלו מים אפילו בפסח גופא על קמח, או נתלחלח השק ממים, וי"א אפי"ו נתלחלח מויעת החומה, יאחזו בידו כל המקום המלוחלח בשק עם הקמח שבמקום זה, וצריך לאחוז מן הקמח עם השק סביב הלחלוח כפי אומד הדעת עד היכן שהגיע הלחלוח ומעט יותר, עד שיריק כל הקמח שבשק, ונכון לכתחלה לרקד אח"כ גם לכל הקמח הנשאר, וי"א דכ"ז אם הלחלוח היה לצד מטה של השק, אבל בנפלו המים על השק מלמעלה לא מהני במה שיאחזו מלמעלה במקום המלוחלח, ואין להקל בלי ריקוד מדינא אף בדיעבד, ומ"מ אפשר דקודם פסח אין להחמיר בזה בדיעבד אם לא ריקד.

באופן שא"א לברור מקום שנתלחלח מה יעשה?

אם אי אפשר לעשות כנ"ל כגון שנתלחלח מצדו בהרבה מקומות, או שחלק גדול משק נתלחלח, או שורקו השק ממקום למקום ומסתמא נתערב הקמח בתוכו, ירקדו הקמח והשאר מותר, ואם הוא ביו"ט שאסור לרקד קמח יותר מכפי הצורך לו ירקדו ע"י עכו"ם, ומתבער ע"י שזורקו לחוץ ונדרס ברגלים, ואם נפלו המים ביו"ט ולא שהו המים בקמח עדיין שיעור מיל יכול ליתן לנכרי במתנה, ובלבד שימסור לו החמץ.

אם כבר נתייבש הלחלוחית מה יעשה?

אם נתייבש הלחלוחית לא מהני ריקוד ואפילו קודם פסח, דמיפרך ומתערב עם השאר וחוזר וניעור בפסח, ואסור לאכלו בפסח אפילו אם אפו קודם הפסח, אלא ירקדו וישמרנו עד אחר הפסח, ובענין דוקא שירקדו קודם פסח, ודוקא ריקוד לא מהני בנתייבש, אבל לאחוז במקום המלוחלח ונבאופן שלא טלטלו השק ממקום למקום ויש להכיר מקום המלוחלח היטב שפיר מהני, ואפילו בנתייבש בפסח, ובח"א כ"י דיש להתיר זה דוקא בענין או במקום הפסד גדול, והשאר מותר באכילה ומ"מ ראוי לרקד הנשאר. וי"א דאינו חוזר וניעור ומותר לאפות קודם פסח, וכן הסכימו הרבה אחרונים דאחר שנאפה נעשה גוש אחד ונתבטל אינו חוזר וניעור, ובעת הרקדת הקמח לא יכניס יד לתוך הנפה למעך בקמח דע"י יוכל לצאת פירור יבש דרך נקבי הנפה, אלא שינענע הנפה בלבד דאו אם יש איזה פירור ישאר בנפה כמו שהנפה קולט המורסק, ויקח קצת מן הקמח ויאכלנו קודם פסח ונתלה החמץ במה שאכל ויש לסמוך ע"י במקום הפסד. ומ"מ יקח מצות אחרות ללילות ראשונות דאין זה שמור כהוגן וה"ה בכל היכי דמכשרינן מטעם ס"ס.

נתייבש בפסח מה יעשה?

אם נתייבש בפסח אסור להשהותו, ולהמחבר יכול למכור לעכו"ם חוץ מדמי איסור שבו, ולרמ"א נוהגין לשרוף הכל, ובמקום הפסד גדול יכול למכור כל השק לעכו"ם חוץ ממעט הקמח המחמוץ שבו, ודוקא ביש עכו"ם לפניו, דאל"ה הלא אסור לשהותו.

ספק שנתלחלח הקמח ע"י מי פירות מה יעשה?

אם ספק שמא לחלוחו הוא ממי פירות יש להקל לאכלו בפסח ע"י ריקוד אף אם נתייבש בתוך הפסח, ואם הספק שמא הוא מויעת החומה ג"כ נכנס בכלל ספק, ועכ"פ לענין לאפות קודם פסח ע"י ריקוד בודאי אין להחמיר בזה. וי"א דאין להתיר מטעם זה רק ללוש לחולה ולזקן דלדידהו מותר אח"כ ללוש

אם באמצע טחינת החטים ירד טיפה של זיעה מהטוחן לתוך הקמח מה יעשה?

הגנה בעצמך...

לימוד שבת ערך ארז עם משנה ברורה

כל הזכויות שמורות. איסור לתיקוף מל ירושלים. מתחלת הסתיו.

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

לאכול תיכף. ודגן שהיה מונח בעלייה וירדו גשמים דרך הגג בכדי שיש לספק שמא נתלחלח הרבה, אותן שנתלחלו אסורות, אבל שאר מקומות מותר להשהותן אבל לאכולן בפסח אסור, ואין להחמיר בזה רק במקום שאין הפסד בשהייתן אחר פסח, אבל במקום הפסד או מגיעת שמחת יו"ט יש להתיר אף באכילה, אבל אם נפל מעט מים או שלג על התבואה קודם הטחינה ויודע מקומו יגרוף החטים העליונים והשאר מותר. עכו"ם שאמר לישראל אחר שקנה ממנו החטים שהם לתותים אינו נאמן, ואפילו אם הוא מסיח לפי תומו ביון שאמר זה לאחר שמכרם, ואם אמר זה קודם שמכרם היה נאמן, ואפילו לא היה מסיח לפי תומו, מיהו אם העכו"ם מוחזק לנאמן בעיניו אסור, ואפילו אם לא היה מסיח לפי תומו.

חטים שבאו בספינה מה דינם?

חטים שבאו בספינה, אם הם יבשות וקשות ולא נשתנה מראיהן אחזוקי איסורא לא מחזקינן ומותר אפילו באכילה, אבל אם נשתנה מראיתו או שהם לחות אסור אפילו להשהותן, ודוקא חטים שבאו בספינה מחמירין בנשתנה מראיתו, אבל סתם חטים י"ל דשרי באכילה אף כשנשתנה מראיתו כשאין לו אחרים, ומ"מ אם ידוע שבא עליהם מים יש לאסור החטה עצמה אף שלא נשתנה כלל. וכ"ז מיירי באותן הספינות שהחטים מונחים על עליות שבאמצע הספינה, ואין החטים באים לתוך המים מה שתחתית הספינה שואבת, וגם למעלה היא מכוסה, מה שאין כן בספינות שתחתית הספינה ידוע שתמיד הוא מלא מים והחטים שקועים בהמים, וגם למעלה היא מפורעת, לכתחלה אסור לקנות אותן חטים לפסח בכל גוונן, ובדיעבד בהפסד מרובה אפשר היה להקל מפני חשש גשמים מלמעלה או מה שניתו עליהם מן המשוטות, דאולי הוא רק זליפה מועטת, אמנם צריך דרישה מן הסוחרים הבקיאים אם ידוע להם שיש ששים בהחטים שלמעלה נגד מה שתחתית הספינה מותר בדיעבד לאוכלם בפסח, ואם לאו אסורים אפילו בדיעבד.

אימתי צריך לחשוש שהחטים נתחמצו?

שנה שרבו גשמים וירדו על ערימות שבשדות עד שהיו קצת מהשבלים שעל הערימות מעלים צמחים, אין חוששין לסתם חטים של אותה שנה כל שאין רואין בהם סימן חימוץ, ואף אותן ערימות שראינו שנפלו עליהן גשמים תולין להקל, ומ"מ אם רואה בהחטים שהובא לפניו שיש בהם מצומחים צריך לבדוק אם יש שם ששים נגדם, וכשמוליכין החטים למכור והגשמים יורדין על השקים עד שהשק כמעט כולו שרוי במים וגם החטים נתלחלו אסורים מדינא בפסח, וגם צריך להזהיר להמוכרי תבואות בשנה שרבו גשמים או שירדו מים על השקין דאזי מחויבים למכור התבואות כדין מכירת חמץ, ואסורים למכור מהם לנכרי אחר זמן איסורו. מותר לקנות חטים לפסח אף שהיו נעצרים בבורות כל שלא ראינו בהם שינוי במראיתן ואינם לחות.

קמח ודגן שנפל עליו דלף מה יעשה?

קמח שנפל עליו דלף אפילו כל היום אינו בא לידי חימוץ, ואפילו אם מתפשט הלחות יותר ממקום שהדלף מכה שם, והוא שיהיה הדלף טורד בלי הפסק ויאפנו מיד לכשיפסיק, והיינו שיהיו הטיפות יורדות רצופות זו אחר זו כל היום, דאל"ה יצטרפו השהיות שבין טפה לטפה לשיעור מיל, וי"א דכשאינם יורדות רצופות אין בכחם למנוע החימוץ, ואפילו אם נימא דאין שהיות מצטרפות ג"כ בעיני דוקא רצופות, ומ"מ גם הוא מודה דיש לחוש לשהיות, ונ"מ מזה כגון אם מתחלה ירדו רצופין ואח"כ שהה שיעור חצי מיל שלא ירד כלל, ואח"כ ירד רצופין ואח"כ שהה עוד שיעור חצי מיל שלא ירד כלל, ואח"כ ירד עוד הפעם רצופין, ולטעם האי יש להחמיר בזה ולטעם הב' אפשר דיש להקל. וזהו לכתחלה, אבל דיעבד אין אסור אלא כשנשתתה שיעור מיל אחר שהפסיק הדלף, ואם הוא מסופק אם הדלף טורד אם לאו אפילו להשהותו אסור, ויש מחמירין בכל אופן בקמח הלח כי אין אנו בקיאין לידע איזה מקרי טיף טיף. וה"ה בדגן ג"כ דינא הכי דאם הדלף טורד עליו טיף אחר טיף אפילו כל היום כולו אינו בא לידי חימוץ, ואם אינו יורד טיף אחר טיף נחמצין ע"י המים, ואף כשיורד עליו טיף אחר טיף מיד שהפסיק צריך לטוחנן.

חמץ שאינה ניכרת למי מותר למכרו?

דגן שנטבע בנהר או שנפל עליו מים ואין החמץ ניכר, כשם שאסור לאכול כך אסור לקיימו, אלא מוכרו לישראל ומודיעו כדי שיאכלנו קודם הפסח, אבל אין סומכין על הכרזה. וכשמודיעו מותר למכור לו אפילו הרבה, ובלא הודעה אפילו מעט אסור למכור לו. ואם מכרו לאינו יהודי קודם פסח מוכר מעט לכל אחד ואחד כדי שיכלה קודם הפסח. ובע"פ בשעה חמישית בעיני שא"א שיכלה קודם פסח אסור למכור לנכרי אפילו מעט, ומ"מ במקום הפסד מרובה יש לסמוך דכ"ז בסתם נכרים, אבל נכרי שיוודע בו שלא יגע בו רק ישמרנו עד אחר הפסח ויחזירנו לו יכול למכור לו הרבה תבואה חמוצה. ואם החמץ ניכר מותר בין כשמוכרו לישראל ובין כשמוכרו לעכו"ם, ויש מחמירין שמא יטחן העכו"ם וימכרם, אכן למנהגנו שאין לוקחין קמח לפסח מן השוק ליכא למיחש, ובמקום הדחק יש להקל. ובשאר איסורים שאין ניכר איסורם אסור למכור לנכרי אפילו מעט מעט.

דגן שנטבע או שירדו עליו מים מה דינם?

דגן שנטבע בנהר או שנפלו עליו אפילו מעט מים, אעפ"י שלא נתבקע ואפ"י שלא נתרכך כלל אסור, ולמוכרו לעכו"ם שרי באופן זה שהם קשים. וכל מיני דגן דינם שוה. וי"א דיש חילוק בין שריה מרובה לזליפה מועטת, וי"א דרק לכתחלה יש לזהר בזליפה מועטת שלא לקנותם לאכלם בפסח, ובדיעבד במקום הפסד מרובה יש לסמוך ע"י. ודוקא בדשהה שיעור מיל, אבל אם לא שהה עדיין שיעור מיל לא החמיץ עדיין, וא"כ אפילו נעשה בפסח מותר למכרו לנכרי קודם ששהה שיעור מיל, ודוקא ע"מ

הגנה בעצמך... חטים שבדרכם מהשדה ירדו גשמים ונתלחלו קצת מבפנים הקרון שהולכים מה דינם?

Sponsored By: **DollarPhone**

זכות החימוץ

כל הזכויות שמורות
 אישור לזיהוי מ"ל וי"ח
 © מנהלת הסתכל
 ל"ביחד שיתוף עירך ארוח
 עם משנה ברורה

מתי צריכין לקצור החטים שלא יתחמצו במחובר?

דגן שבמחובר שנתייבש לגמרי ואינו צריך ליניקה מקבל חימוץ אם ירדו עליו גשמים מרובין, אבל ע"י זליפה מועטת שירד על השבלים לא חיישינן ומותר אפילו למצת מצוה, ומטעם זה נוהגים החרדים שיהיו כל המצות שלהן משומרים משעת קצירה, דלפעמים מניחין לייבשן במחובר יותר מדאי מפני שאין להם פנאי לקצור, וזו שקורין שמורה קוצרין אותן בעוד שהן לחין קצת. חטים שנמצאו בהם מבוקעות אותן שאין מבוקעות מותרות, ודוקא כשאין לחות, ומ"מ צריכין לברר מהן המבוקעות, או שיהיה עכ"פ ששים נגדם.

דבש ומע"ד של נכרי מהו לאכלם ולשתותם בפסח?

דבש של נכרי אין מחזיקים בו איסור ואוכלים אותו בפסח, ודוקא לאכול הדבש בעין כמות שהוא אבל ללוש בו עיסה אסור, מיהו המנהג במדינות אלו שלא לאכול דבש, רק אותו שמביאים בחביות מן הכוזרת שעושים ממנו משקה נוהגים לאכול אף בעין, וכן לעשות ממנו משקה מע"ד, ואפילו בפסח שרי משום שמחת יו"ט אם אין לו משקה אחרת, אבל מה שמביאין בכלים קטנים אסור לאוכלו, ואף לעשות ממנו משקה בפסח.

האם מותר לעשות משקה מע"ד קודם פסח?

יש מחמירין בזה אף קודם פסח, וכן מחמירין שלא לאכול דבש בעין בפסח אף מאותן הבאין מחביות גדולות, ואם לא אותן שמביאין עם החרדים הקטנים שלם כמו שהוא מונח בכורת שעדיין לא נתרסקו, ולמעשה בעשיית משקה מע"ד קודם הפסח נוהגין להקל אף מאותן שבאין בכלים קטנים ואם לא שידוע שבאותן מקומות הדרך לערב קמח הרבה, ומ"מ המחמיר בזה שלא לעשות משקה מע"ד כ"א מהדבש הבא בחבית עם השעוה תע"ב.

האם מותר לאכול דבש בעין בפסח?

לאכול בפסח דבש בעין הבא מן החביות תלוי במנהג המקומות ובמדינתנו המנהג להקל, ומ"מ צריך לחקור ולידע מנהג המקומות, כי יש מקומות שנותנין לחם בכורת בשעת רדייה או שאר דברים של חמץ ואז אסור הדבש לאכלו בעין בפסח, אבל מותר לעשות ממנו משקה מע"ד קודם פסח, ואף אם ירצה לסגן לא מהני, ואפשר דהכא שהוא רק חשש בעלמא יש להקל.

פירות יבשים מהו לאכלם בפסח?

תאנים יבשים וענבים יבשים גדולים או קטנים תלוי במנהג המקומות, ונהגו במדינות אלו להחמיר שלא לאכול שום פירות יבשים אם לא שידוע שנתייבשו בדרך שאין לחוש

לחמץ, ומ"מ נוהגין היתר לעשות מהם משקה בפסח, ששורין אותם במים עד שנקלט טעמן בתוך המים ושותין המים בפסח, אבל אין מקילין כ"כ לבשל אותם בפסח כדי לשתות מי בישולם בפסח, ובקצת מקומות נוהגין להחמיר במי שרייתן כמו במי בישולם ואא"כ שראו ובישולן קודם פסח, וע"כ טוב לסגן הרוטב מן הפירות בע"פ קודם הלילה, ומ"מ במקום שנהגו להקל להניח לשרות גם בפסח אין למחות בידם.

צוקער מהו לאכלו או להשהותו בפסח?

צוקער אפילו להשהותו אסור, וביום טוב האחרון אוכלין פירות יבשים וצוק"ר קנדי"ל שאין בו חשש חימוץ, ומ"מ בשאר ימים אין לאכלם כ"א ע"י הכשר, וחולה שאין בו סכנה מותר לאכלו אם אין לו צוקר אחר, וצוקר המבושל הנחתך לחתיכות אסור להשהותם ואין לאכלם אפי"ו ביו"ט האחרון. ומיני בלילות צוקער שמחפין בהם מיני פירות ובשמים, וכ"ש אותן העשויין כמין חרות קטנות מבלילות צוקער, אסור להשהות מדינא וכ"ש לאכלם אפילו ביו"ט האחרון של גליות. ואף דלכתחלה יש לזהר שלא להשהות צוקער קנדי"ל שלנו ובלילות צוקער, מ"מ אם עבר והשהה אותן אין לאסרו אחר הפסח.

האם יש לחוש שנתערב קמח לתוך הצוקער?

אותו שאנו קורין הו"ט צוקער שעשוי ככובע אין מערבין בו קמח, ומ"מ נהגו למכרו לכתחלה, ובידיעבד מותר לאחר הפסח וגם ביו"ט האחרון אוכלין אותו, ואותו שיש לו כתב הכשר מהרב ממקום עשייתו נוהגין לאכלו לכתחלה, אכן הצוקער שעשוי דק יש בו יותר חשש חמץ מתערובות קמח ואסור להשהותו, ומ"מ בדיעבד שעבר והשהה אותם אין לאסור גם בזה.

כרכום וטאבאק וכדו' מהו לאכלן ולהשהותן בפסח?

המנהג במדינות אלו שלא לאכול כרכום או נעגלי"ך, אבל לשהותן מותר, ואינן אוסרין תערובתן ואפילו בפחות מס', מיהו לענין דבש ובלילות צוקער יש מחמירין לאסור אם לא היה ששים בתבשיל נגדו, וצוקער קנדיל שלנו דינו כמו בלילת צוקער, ומ"מ במקום הפסד מרובה או מניעת שמחת יו"ט יש להקל. ויש מחמירין גם בכרכום, ומ"מ למעשה קשה להחמיר. ואף כרכום הגדל בגינת ביתו ונזהר בו מחמץ נוהגין בו איסור, משא"כ שאר כל הפירות שנתייבשו על ידי ישראל ונזהר בהם מחמץ אין חוששים בהם למראית העין, והטאב"ק דרך לשרותו בשכר בקצת מקומות וצריך לסגרו בחדר או לעשות מחיצה לפניו, וכן הכרכום במקומות שנוהגין בו איסור, וטבא"ק ששואפין בחוטם מלחלחים ביי"ג ואסור בהנאה מדינא וראוי לזהר שלא לשאוף אותו טבא"ק אף כל השנה, ויש לחקור אצל האומנין אם עושים כן כהיום.

הגנה בעצמך... צוקער שלנו האם מותר להשהותו והאם צריך הכשר לפסח?

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
המחבר לזכויותיו מ"ל ויחזק
© מתחלת ומסגרת

תבשיל שנתבשל ונמצא בו חטה מה דין המאכל?

תבשיל שנתבשל ונמצאו בו שעורים או חטים אם נתבקעו ממש אפילו סדק כל שהוא הרי כל התבשיל אסור, ומותר למכור התבשיל לנכרי וצ"ע, ואם לא נתבקעו ממש התבשיל מותר, ואין המנהג כן אלא אוסרים הכל במשהו אפילו בהנאה אפילו לא נתבקעו, ובהו אם הגיס בכף מקדירה זו לקערה שהיא כלי שני אין להתמיר אף אם היד סולדת כיון דאינו אלא מנהג. ואותם חטים או שעורים שורפים אותם.

ומה דין הכלי והתערובות?

גם כל הכלים שנשתמשו בהם לתבשיל זה בעודו חם שהיה סולדת בו אסורין להשתמש בהן בפסח, אלא צריך להצניען עד אחר הפסח. ואם נתערב מעט מתבשיל זה לתבשיל אחר גם אותו התבשיל אסור, וכן אם נשתמש בו בכף שהגיס בו בקדרה זו לקדרה אחרת בעודה רותח ג"כ נאסר הכל, ודוקא בכף יש להחמיר לאסור, אבל יבש שנתערב בו משהו ונתערבו החתיכות ויש רוב כנגדו ומכיר החתיכה השאר מותר, ובהנאה בודאי יש להתיר, ובמקום הפסד מרובה ומניעת שמחת יו"ט יש להתיר אפילו באכילה. וי"א דאסור התבשיל אף בהנאה, וי"א דבמקום הפסד מרובה יש לסמוך להתיר עכ"פ בהנאה, ובפרט היכא דלא היה קרוב לבקוע רק שנתרכך נוכל לסמוך להקל.

האם בענין שהחטה יתרכך או יתבקע?

לא מחלקינן בין אם החטה קרובה לביקוע או לא, ועכ"פ נתרככה בעינין דאם לא נתרכך אפילו נמצא בחמין אין לאסור, ואפילו אם נמצא בתבשיל ג' גרעינים שלא נתרככו לא אמרינן דמסתמא יש יותר ושמא הם מרוככים.

תרנגולת מבושלת שנמצא בה חטה מה דין?

תרנגולת מבושלת שנמצא בה בפסח חטה מבוקעת מותר למוכרה לנכרי אחרי שהסיר החטה ממנה, וקודם שהסיר ממשות החמין משם או שא"א להסיר וגוף החמין מעורב בו אסור בהנאה, ולא ישנה בביתו דילמא אתי למיכלה, ובמדינות אלו נוהגין לשרוף הכל, ובמקום שיש הפסד מרובה מאוד יש להקל, ואם ע"י מכירה לעכ"פ יגיע לו ג"כ הפסד גדול מאד יוכל להשהות עד אחר פסח.

איזה דברים מותר להשהות באחרון של פסח?

אם נמצאת ביום שמיני של פסח אפילו נעשה התערובות מקודם יום השמיני, וה"ה אף אם עבר ושהה עד יום זה מותר להשהות עד אחר הפסח, ואז מותר אפי' באכילה, וי"א שאף בשביעי של פסח אם נמצא חטה בקועה בתבשיל או בתרנגולת כופה עליהם כלי עד מוצאי יו"ט ואז אוכל התבשיל או התרנגולת ושרוף את החטה, ובמקום הפסד יש לסמוך ע"ז, וה"ה לענין נותן טעם לפגם מותר לשהות, אבל בחמין גמור אף ביום אחרון אסור לשהות. ואם נתערב מין בשאינו מינו פחות מששים אף ביום שמיני אסור להשהות, ומין במינו דמה"ת ברובא בטל אף בפחות מששים מותר ביום ח',

וה"ה לענין נוקשה ושאר עינים שהוא דרבנן ג"כ מותר לשהותו ביום ח'.

מצה אפוי' שנמצא בה חטה מה דין?

אם נמצאת חטה שנתרככה אע"פ שלא נתבקע בעיסה או במצה אפוייה יסיר ממנה כדי נטילת מקום והשאר מותר, ובדמשק אליעזר מצדד להקל בלא נתבקע לכו"ע, ודוקא לענין אכילה, אבל בהנאה יש להקל בהפסד מרובה בלא נתבקע אף בלא נטילת מקום. ויש אוסרין כל העיסה או אותה מצה, וכן נוהגין תוך הפסח לאסור אותה מצה שנמצא בה החטה, ומתירין את האחרות בין שנמצא בה אפוייה או חידה. ואם עדיין לא גיבלה וגלגלה ונמצא החטה מלמעלה על חתיכת העיסה שהיה בידו החתיכה ומותרת, והיינו אם נמצאת על החתיכה מלמעלה ואפילו דבוקה בעיסה, אבל אם נמצאת בתוך העיסה יש לאסור כל העיסה. ומ"מ בנתרככה ולא נתבקע אפשר שיש להקל בהפסד מרובה ע"י נטילת מקום, והגר"ז מקיל אף בנתבקע בה"מ.

חטה שנמצאת בעיסה שלשו למצות מה דין?

אם נמצאת בעיסה אסור כל העיסה, ודוקא תוך הפסח, אבל קודם הפסח אין אוסרין רק כדי נטילה אפילו נמצאת במצה אפוייה. ואם החטה היא מלאה מים ומלוכלח מעבר אל עבר יש לאסור כל העיסה, ומ"מ אי איכא למיתלי שהיתה בלועה ממקום אחר ממים ונפלה לתוך המצה תולין במצוי בין להקל בין להתמיר.

נמצאת החטה לאחר שחתכו ממנה מצות מה דין?

מי שהיה בידו עיסה וחתך ממנה כמה מצות ונתן לאחרים ונשארה מצה אחת בידו ונמצאת עליה חטה, כל המצות שמאותה עיסה אסורות, וי"א דאף בכאן יש להקל בשאר מצות ובמקום הפסד מרובה יש להקל, ואף להאוסרין דוקא כשנמצאת החטה באותה מצה כשעודה בידו באותו מקום שחתך ממנה שאר המצות, אבל אם אחר שחתכה נטל מה שנשאר בידו למקום אחר ושם נמצאת החטה עליה, אותה מצה לברא אסורה והשאר מותרת, וכן הדין בכרוב שאח"ז שאם נמצא חטה בחבית אף מה שבקערה אסור היינו דוקא כשהחבית במקומה עומדת במקום שלקחו ממנה הכרוב בקערה, וכן כל כה"ג באלו דינים.

מצא חטה בכרוב או בחבית מה דין שאר הכרובים?

וכן הדין באחד שלקח מחבית כרוב בקערה והוליקו לבית אחר או למקום אחר ושם נמצא חטה בקועה הכרוב שבחבית מותר, אבל אם נמצא החטה בחבית אז אף מה שבקערה בבית אחר אסור, ומ"מ במקום הפסד מרובה יש להקל אפילו אם נמצא בחבית לאותן הבע"ב שלקחו מקודם, אם לא כשלקחו תיכף נמצא בחבית שלא היה שהות להתחמץ בזה הזמן, וי"א דכל זה כשהחטה בקועה, אבל אם לא נתבקעה רק כשנתרככה יש להתיר אפילו הכרוב שבחבית אם יש שם הפסד מרובה. ואם אין הציר עולה ע"ג הכרוב בלא"ה יש להתיר הכרוב שבחבית ואינו אסור רק מקום שנמצא עליו והשאר מותר.

הגט בעצמך... מצא בתוך המצה מקצת חטה מה דין מצה זו ושאר המצות שנאפו עמה?

ללימוד שבתון עירך ארוץ עם משנה ברורה

כל הוציאת שמורות האסור לזמנים מ"ו וי"ח מתחלת חסות

זכות הלימוד